

141
F

نام

نام خانوادگی

محل امضاء

صبح جمعه
۹۱/۱/۲۵

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.
امام خمینی (ره)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان منابع آموزش کشور

آزمون ورودی
دوره‌های دکتری (نیمه متاخر) داخل
در سال ۱۳۹۱

رشته‌های
الهیات - تاریخ و تمدن ملل اسلامی (کد ۲۱۴۱)

شماره داوطلبی:

نام و نام خانوادگی داوطلب:

مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه

تعداد سوال: ۶۰

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سوالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	از شماره	نام شماره
۱	مجموعه دروس تخصصی (زبان عربی، تاریخ و تمدن ملل اسلامی)	۶۰	۱	۶۰

فروردین سال ۱۳۹۱

استفاده از ماشین حساب مجاز نمی باشد

قیمت ۱۰۰۰ تومان

حق جاب و تکثیر سوالات پس از برگزاری آزمون برای نهاده انتخاب حقیقی و حقوقی تنها با مجوز این سازمان مجاز می باشد و با متخلفین از این مقررات رفتار می شود

پی اچ دی تست ، وب سایت تخصصی آزمون دکتری

■ ■ عین الأصح و الأدق في الترجمة أو التعريب أو المفهوم (١ - ١٠)

- ١) «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِ الرَّسُولُ»:

١) محمد نیست مگر رسولی که رسولان پیش از او رفته‌اند!

٢) محمد جز رسولی نیست که رسولان قبل از او گذشته‌اند!

٣) محمد نیست جز رسولی که رسولانی قبل از او گذشته‌اند!

٤) محمد فقط رسولی است که قبل از او رسولان نیز گذشته‌اند!

- ٢) «وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيًّا»:

١) هر چیزی را بوسیله آب زنده گذاشتمی!

٤) هر چیز زنده‌ای را از آب قرار داده‌ایم!

- ٣) «لَمَّا ظَهَرَتْ هَذِهِ الْأَيْيَاتُ عَاتَبَ الْقَادِرَ بِاللَّهِ، وَكَانَ ولِيُّ الْعَهْدِ، أَبَا أَحْمَدَ وَالْشَّرِيفِ الرَّضِيِّ وَالْمَرْتَضِيِّ أَخاه!»:

١) وقتی این اشعار فاش شد، القادر بالله که ولی‌عهد احمد بود، پدر شریف رضی و برادر مرتضی را سرزنش نمود!

٢) چون این ایيات علی شم، القادر بالله که ولی‌عهد بود، ابو احمد پدر شریف رضی و مرتضی برادر او را سرزنش کرد!

٣) آنگاه که اشعار را سراپید، ابا احمد پدر شریف رضی و برادرش المرتضی مورد ملامت ولی‌عهد، القادر بالله واقع شدند!

٤) هنگامی که این ایيات را سراپید، القادر بالله ولی‌عهد را بخاطر ابو‌احمد پدر شریف رضی و مرتضی برادر او ملامت کردا

- ٤) عین الخطأ:

١) این إخوانِيَ الَّذِينَ رَكِبُوا طَرِيقَ: كَجَائِنَدْ يَارَانْ مَنْ كَهْ رَاهْ رَاطِيَ كَرِدَنَدْ.

٢) وَمَضَوْا عَلَى الْحَقِّ، وَأَنْ نَظَرُوا هُمْ مِنْ إِخْوَانِهِمْ: وَبِرَطِيقَ حَقَ رَفَتَنَدْ، كَجَائِنَدْ هَمَانَدَنَدْ أَنَانْ اَزْ يَارَانَشَانْ.

٣) الَّذِينَ تَعَاقَدُوا عَلَى الْمُنْيَّةِ: كَهْ بَا يَكِيدِنَرْ بِرْ مَرْگَ عَهَدْ وَبِيمَانْ بَسْتَنَدْ.

٤) وَأَبْرَرُوا سَهْمَهُمْ إِلَى الْفَجْرِ؟: وَسَرَانْ آنَهَا بَهْ بَايْ فَاجْرَانْ اَنْدَاخْتَهْ شَدْ؟!

«قَالُوا حَبْسَتِ! فَقَلْتُ لَيْسَ بِضَانِرِي حَبْسِيِّ، وَأَيْ مَهْنَدْ لَا يَغْدِ!». عِنْ الصَّحِحِ:

١) گفتند چرا زندانی هستی! در جواب گفتم آسیب من از زندان نیست، زیرا هر تبع هندوانی را نیز در نیام کنند!

٢) گفتند چه شده که محبوس هستی! گفتم آسیب من از حبس نیست، چه تبع هندوانی را نیز گاهی در نیام کنند!

٣) مرا گفتند زندانی شده‌ای! پاسخ دادم که محبوس کردن من مرا آسیب نمی‌رساند، کدام تبع هندی است که در

غلافش نکنند!

٤) مرا گفتند در حبس هستی! در جواب گفتم زندان من چه ضرری دارد، و کدام شمشیر هندی است که نتوان آن را

از غلاف کشید!

- ٦) «وَإِنَّ مَسَالَتَكَ أَنْ أَرَاكَ حَقِيقَةً فَاسْمَحْ وَلَا تَجْعَلْ جَوَابِيَّ: لَنْ تَرَى!». عِنْ الصَّحِحِ فِي الْمَفْهُومِ:

١) آنگاه که خواستار رؤیت واقعی تو شوم، رخصتی ده و جواب تو، نفی ابدی به «لن» نباشد!

٢) اگر درخواست من به حقیقت دیدار تو باشد، رخصت بفرما و پاسخ مرا «لن ترآنی» قرار مده!

٣) هرگاه از تو بخواهم که حقیقت خویش را بر من بنمایی، اجازه بده و پاسخ را «لن تری» قرار مده!

٤) چنانچه سؤال من این باشد که دیدار حقیقی تو کدام است، اجازه بده که جواب آن «هرگز» نباشد!

- ۷ « من لان عوده کثت أغصانه! ». عین المناسب للمفهوم :
- (۱) مهربانی، مهربانی اوردا
  - (۲) آنکه به نرمی بازآید گامهای بسیار بردارد
  - (۳) یکی بر سر شاخ و بن میبریدا
  - (۴) آدم خوش اخلاق یاران بسیار دارد
- ۸ « هر چه از این مورخ نقل شده عاده از محالات است و مخالف طبیعت! »:
- (۱) کل ما ذکر عن هذا المؤرخ مستحيل عادة مناف للطبيعة!
  - (۲) جميع ما نقلوا من هذا المؤرخ من المستحيلات و منافي للطبيعة!
  - (۳) إن ما ذكر من المؤرخ هذا يعد من المحالات و ما ينافي الطبيعة!
  - (۴) إن كل ما نقل عن المؤرخ هذا يعتبر من المحالات و ينافي الطبيعة!
- ۹ « آن حصار تا این تاریخ که سال ۴۳۲ از هزاره اول هجرت است باقی است! »:
- (۱) بقی ذلك السور حتى اليوم الذي هو عام أربععماة و اثنان و ثلاثون بعد الألف الأولى للهجرة!
  - (۲) إن ذلك السور باق إلى وقتنا هذا و هو سنة أربععماة و اثنين و ثلاثين من الألف الأولى للهجرة!
  - (۳) ذلك الحصار باقى إلى يومنا هذا و هي سنة اثنين و ثلاثين و أربععماة من الهجرة الائفة الأولى!
  - (۴) قد بقى الحصار ذلك حتى هذا التاريخ و هو عام اثنان و ثلاثون و أربععماة بعد الهجرة بالف سنة!
- ۱۰ « بسیاری از امیران برای ساختن زوايا یا خانقاها برای قشرهای مختلف مردم با یکدیگر رقابت میکردند ». عین الخطأ :
- (۱) كثير من الأمراء كانوا يتنافسون في بناء الزوايا أو الخانقاها لشرائح الناس المختلفة!
  - (۲) كان الكثير من الأمراء يتنافسون في تشييد الزوايا أو الخانقاها لطوائف الناس المختلفة!
  - (۳) إن الكثير من أمراء البلاد كان يتنافسون لتشييد الزوايا أو الخوانق لشرائح المختلفة الناس!
  - (۴) إن كثيراً من الأمراء كانوا يتنافسون معاً في بناء الزوايا أو الخوانق للطوائف المختلفة من الناس!
- ■ عین الصحيح في التشكيل (۱۱ - ۱۲)
- ۱۱ « عباد الله؛ احذروا يوماً تفاصن فيه الأعمال و يكثر فيه الزلزال و تشيب فيه الأطفال! »:
- (۱) عباد - يوماً - تفاصن - الأعمال
  - (۲) يكثُر - الزلزال
  - (۳) احذروا - الله - يكثُر - تفاصن - الأطفال
- ۱۲ « ضعف أمر نصر بن سیل صاحب مروان بن محمد على بلاد خراسان و كانت له حروب أكثر فيها الحيل و المكاييد! »:
- (۱) أمر - سیل - مروان - بن
  - (۲) صاحب - مروان - خراسان - الجبل
  - (۳) ضعف - نصر - حروب - أكثر
- ۱۳ عین الخطأ في التشكيل :
- (۱) الحيوان كتاب في سبعة أجزاء، جمع فيه الجاحظ ما انتثر;
  - (۲) في الكتب و ما تناقلته الألسنة من أقوال في الحيوانات و الحشرات و الهوام;
  - (۳) و طبائعها و علاقتها بالإنسان، ولو زد كثيراً من النوادر و الأحاديث و القصص;
  - (۴) و مما حکي عن الثمار عند العرب، و ذكر ما يستدل به على حسن وضع الله و تنبيره!

- عین الصحيح في الإعراب والتحليل الصرفي (١٤ - ١٨)
- ١٤- (﴿ذلك جزيناهم بما كفروا، و هل نجازي إلا الكفور﴾):
- ١) ذلك: اسم غير متصرف - إشارة للبعد - معرفة - مبني على الفتح / مفعول مطلق مقترن، و منصوب محلًا، عامله فعل «كفروا»
  - ٢) نجازي: للغائب - مزيد ثالثي من باب مقاولة - معتل و أجوف (إعلاه بالقلب) - متعدّ / فعل و مردود بضمّة مقدرة، فاعله الضمير المستتر فيه وجوباً، تقديره «نحن»
  - ٣) كفروا: ماضٍ - للغائب - مجرّد ثالثي - صحيح و سالم - مبني/ فعل و فاعله ضمير الواو البارز، و الجملة فعلية و مصدر مؤول و مجرور محلّ بحرف الجر، تأويله: بكفرهم
  - ٤) الكفور: مثنى و اسم مبالغة (مصدره: كفر) - معرف بـأي - معرب - صحيح الآخر - ممنوع من الصرف/ ممتليء مفرّغ و منصوب بالتبعية للمستثنى منه المحذف على أنه بدل، و المحذف مفعول به
- ١٥- «لو أعطيت الأقاليم السبعة بما تحت أفلاها على أن أعصي الله ... ما فعلته!»:
- ١) السبعة: من الأعداد الأصلية المفردة - مفرد مؤنث - معرف بـأي - معرب - صحيح الآخر - متصرف/ نعت و مجرور بالتبعية للمنعوت
  - ٢) أعطيت: ماضٍ - للمتكلّم وحده - مزيد ثالثي بزيادة حرف واحد - متعدّ - مبني للمجهول/ فعل و نائب فاعله ضمير الناء البارز، و الجملة فعلية
  - ٣) الأقاليم: جمع تكسير (مفرد: إقليم، مذكر) - جامد و غير مصدر - معرف بـأي - معرب - ممنوع من الصرف/ مفعول به ثان و مردود على أنه نائب الفاعل
  - ٤) تحت: اسم غير متصروف - من الأسماء الملزمة للإضافة - معرف بالإضافة - مبني على الفتح/ ظرف أو مفعول فيه للزمان، و مع متعلقه: شبه جملة و صلة
- ١٦- «كان ظهوره يوم الثلاثاء لثمان ليالٍ ماضين من ذي الحجة سنة ستين!»:
- ١) ستين: جمع سالم للمذكر بالإلحاق - من أعداد العقود الأصلية - جامد و غير مصدر - معرب/ مضارف إليه و مجرور بالياء
  - ٢) سنة: اسم - مفرد مؤنث - جامد و غير مصدر - معرف بالإضافة - معرب - صحيح الآخر - منصرف/ مضارف إليه و مجرور
  - ٣) ليالٍ: جمع تكسير (مفرد: ليلة، مؤنث) - نكرة - معرب - صحيح الآخر - منصرف/ تمييز مفرد للعدد و مجرور على أنه مضارف إليه
  - ٤) ماضين: ماضٍ - للغائبات - مجرّد ثالثي - معتل و ناقص (إعلاه بالحذف) - معرب/ فعل و فاعله ضمير التون البارز، و الجملة فعلية

- ١٧ - « و أعلم ما في اليوم والأمس قبله و لكنني عن علم ما في غدِّ عِمَّ!»:
- ١) الأمس: اسم غير متصرف – جامد – معرف بالـ – مبني على الكسر / معطوف و مجرور محلًاً بالتبعة
  - ٢) عِمَّ: مفرد مذكر – مشتق و صفة مشبّهة – نكرة – معرب – منقوص – منصرف / خبر مفرد لحرف «لكن» و مرفوع بضمة مقدرة
  - ٣) أعلم: مضارع – للمتكلّم وحده – مجرّد ثلثي – صحيح و مالّم – متعدّ – مبني للمعلوم / فعل من أفعال القلوب، و اسمه الضمير المستتر فيه وجوباً تقديره «أنا»
  - ٤) ما: اسم غير متصروف – موصول عام (لغير ذوي العقول عادة) – نكرة مخصّصة – مبني على الفتح / مفعول به و منصوب محلًاً، الأولى لفعل «أعلم» و الثانية لشبيه فعل «علم»
- ١٨ - « أنا لا أقول: دعوا النساء سوافرًا بين الرجال يجلن في الأسواق!»:
- ١) بين: اسم غير متصروف – من الأسماء الملازمة للإضافة – نكرة مخصّصة – مبني على الفتح / ظرف أو مفعول فيه للمكان و منصوب
  - ٢) يجلن: للغاتيات – مجرّد ثلثي – معنّى و مثال (اعلاته بالحذف) – لازم – مبني للمعلوم / فعل و فاعله ضمير التنون البارز، و الجملة فعلية
  - ٣) دعوا: أمر – للمخاطبين – مجرّد ثلثي – معنّى و مثال (اعلاته بالحذف) – متعدّ – مبني على حذف نون الإعراب / فعل و فاعله ضمير الواو البارز
  - ٤) سوافرًا: جمع تكسير (مفردة: سافرة، مؤنث) – جامد و غير مصدر – نكرة – معرب – منصرف / حال مفردة و منصوب، و صاحب الحال «النساء»
- ■ عين المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (١٩ - ٣٠)
- ١٩ - عين الخطأ في النسبة:
- ١) عقيدة ← عقدي   ٢) نكرى ← ذكراوي   ٣) حقيقة ← حقيقي   ٤) ببداء ← ببداوي
  - عين الخطأ في التصغير:
  - ١) رسول ← رسيل   ٢) صلة ← وصلية   ٣) كثير ← كثير   ٤) ميعاد ← مويعاد
  - «... ربَّكَنْ أَيْتَهَا الْمُؤْمِنَاتِ! فَالْمُؤْمِنَاتِ هُنَّ الْأَلَّاتِ ... رَبَّهُنَّ!». عين الخطأ للفراغين:
  - ١) إتفين / إتفين   ٢) لتفين / اتفين   ٣) تتفين / يتفين   ٤) تتفين / تتفين
  - عين الصحيح في عمل المصدر:
  - ١) رؤيتها هذا المنظر غير رأيها شيداً!
  - ٢) لعبته كرة القدم كانت بارعة جداً يوم أمس!
  - ٣) نظرته الخاطفة هذه المقالة لا فائدة منها!
  - عين الخير جملة اسمية:
  - ١) أعلم أنَّ الَّذِينَ يُسْرِفُونَ فِي النَّعْمِ الْإِلَهِيَّةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ!
  - ٢) ليت الأَغْنِيَاءِ يَجْعَلُونَ مِنْ أَمْوَالِهِمْ حَقًا لِلسَّائِلِ وَ الْمَحْرُومِ!
  - ٣) إنَّما الْعَمَلُ الصَّالِحُ بِرَكَاتِهِ بِاقْتِيَّةِ مَادَامَتِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ!
  - ٤) يَصْبِحُ الطَّالِبُ طَالِبُ عِلْمٍ حَقِيقِيَّ مِنْ مَا طَلَبَ الْعِلْمُ أَيْنَا كَانَ!

- ٤٤ - عین الصحيح في اسم الفعل:

- ٢) هلم الصفُّ قبل أن يبدأ الأستاذ بالدرس!
- ٤) عن الأخلاق الفاضلة تقاع، أَلَّهَا المصلحون!
- ١) إليك يا خائن عني، أَفْ لَكَ!
- ٣) عليك بنفسك هذبها، يا شابة!

- ٤٥ - عین الصحيح:

- ٢) لن أَكُوكَيْ زميلي راسباً في الامتحان و لم أَكُوكَه أنا!
- ٤) لن أَكُوكَ المؤمنون قاتلين من رحمة رب العالمين!
- ١) لم يأْكُوكَ زميلي راسباً في الامتحان بسيطة جداً!
- ٣) لن أَكُوكَ الذين يخالفون وعدهم بعد أن وعدوا!

- ٤٦ - عین الخطأ عن المفعول به:

- ٢) ليلة أمس وجدتني أكلمني في النوم!
- ٤) أَكَاتِبْ أنت تمارينك كلها في الكراسة؟
- ١) هل أعلم زميلك أسلأته الامتحان بسيطة جداً؟
- ٣) علمت نفسي درسأ لم أعلم غيري طول الحياة!

- ٤٧ - عین الخطأ في أسلوب التعجب:

- ٢) أشد بما اخضررت الأشجار في الربيع وبما انتعش!
- ٤) ما أشد بأن تخضر الأشجار في الربيع وأن تنعش!
- ١) أشد بالخضرار الأشجار في الربيع و بانتعاشها!
- ٣) مكان أشد اخضرار الأشجار في الربيع وانتعاشها!

- ٤٨ - عین المشغول عنه منصوباً وجواباً:

- ١) أولادي أجاز لهم على أفعالهم الحسنة حثاً على الإكثار!
- ٢) العلم إن درسته جيداً فتفعك في الدنيا والآخرة!
- ٣) كل كتاب طالع مقدمته بداية الأمر و لا تغفل عنها!
- ٤) هلا الحسنة لا تفعلاها و تتوقعها من الآخرين!

- ٤٩ - عین الخطأ:

- ٢) حضر الطالبان أنفسهما في الصف!
- ٤) حضر القضاة أنفسهم في المحكمة!
- ١) لم يحضر المتهمون نفسهم!
- ٣) لم تحضر الطالبان نفسهما!

- ٥٠ - «ينجح الطلبة في الامتحان ولا سيما ...». عین الخطأ للفراغ:

- ١) الذي يجتهد!
- ٢) المجتهدون!
- ٣) المجتهدين!
- ٤) هو المجتهد!

پی اچ دی تست ، وب سایت تخصصی آزمون دکتری

صفحه ۷

141F

مجموعه دروس تخصصی

- ۳۱ کدام گزینه درباره پیامد سلطه حبشیان بر یمن در قرن چهارم میلادی درست است؟
(۱) مسیحیت در منطقه یمن (ظفار و عدن) انتشار یافت.
(۲) بسیاری از قبایل یمنی به سوی شمال جزیره العرب کوچیدند.
(۳) یهودیان اورشلیم برای مقابله با نشر مسیحیت در یمن به پرب کوچیدند.
(۴) دولت ساسانی در سده چهارم میلادی برای مقابله با حبشیان به یمن لشکر کشید.
- ۳۲ کدام گزینه در خصوص علت دشمنی و ستیز سران قریش با رسول خدا (ص) نادرست است؟
(۱) حفظ منافع مالی برای سران قریش بر مصالح دینی پرتوی داشت.
(۲) رسول خدا (ص) نخست محروم و مستضعفان را دعوت به دین می کرد.
(۳) با پذیرش دعوت رسول خدا (ص) سیاست و اشرافیت سران قریش تضمین نمی شد.
(۴) سران قریش در رقابت با پنهان هاشم حاضر به پذیرش دعوت رسول خدا (ص) نبودند.
- ۳۳ کدام عامل نقش مؤثرتری در تسهیل فتح عراق به دست اعراب مسلمان داشت؟
(۱) شرایط یکسان جغرافیای طبیعی و اقلیمی عراق با جزیره العرب که امر جنگ را برای اعراب آسان می ساخت.
(۲) غلبه مسیحیت در منطقه عراق و رویگردانی دینی بیشتر ساکنان این منطقه از دین زرتشت و دولت ساسانی.
(۳) سختان رسول خدا (ص) که مژده فتح کاخ کسری به اعراب مسلمان را داده بود سبب ترغیب اعراب برای فتح عراق گردید.
(۴) همراهی قبایل عرب ساکن مناطق مرزی عراق و جزیره العرب که به اوضاع سیاسی دولت ساسانی و شرایط جغرافیایی منطقه آشنا بودند.
- ۳۴ موالي در رویدادها و تحولات سیاسی عصر اموی چه نقشی داشتند؟
(۱) به قیامها و جنبش های ضد عربی و اموی پیوستند.
(۲) با قبایل عرب همراه شدند تا از منافع خود دفاع کنند.
(۳) به هواداری شیعیان و گاه خوارج بر ضد امویان پرداختند.
کدام گزینه درباره روابط میان خلفای عباسی از یک سو با امراء آل بویه و سلجوقی از سوی دیگر نادرست است؟
(۴) به هواداری شیعیان و گاه خوارج بر ضد امویان پرداختند.
- ۳۵ (۱) سلاجقه بزرگ، با اقدامات خود موجب افزایش اعتبار معنوی خلفا شدند.
(۲) آل بویه با کنارزدن ترکان، اقتدار و نفوذ پیشین خلفا را به آنان بازگرداند.
(۳) آل بویه برای مقابله با مخالفان، کاملاً خود را مطبع خلفا نشان می دادند.
(۴) خلفای عباسی در دوره سلاجقه بزرگ اعتبار و احترام بیشتری نسبت به دوره آل بویه داشت.
- ۳۶ کدام گزینه درباره قیام عباسیان نادرست است؟
(۱) قیام عباسیان از خراسان آغاز شد و در عراق به پیروزی رسید.
(۲) رهبران و فرماندهان اصلی قیام عباسیان عمدتاً از اعراب بود.
(۳) انقلاب عباسیان پیروزی موالي ایرانی بر عرب گزایی اموی بود.
(۴) پیروزی عباسیان بر امویان مانع نارضایی توده ایرانیان از خلافت عربی نشد.
- ۳۷ رابطه کدام یک از حکومت های زیر با خلفای عباسی، تشابه بیشتری به هم داشت؟ کدام عامل سهم بیشتری در تضعیف خلافت در دوره مقدر داشت؟
(۱) آل بویه و خوارزمشاهیان - اختلاف شدید میان دو عنصر ترک و ایرانی
(۲) علویان طبرستان و آل بویه - ایجاد منصب امیرالأمراء برای ترکان
(۳) صفاریان و خوارزمشاهیان - دخالت زنان حرم‌سرا در امور سیاسی
(۴) سلجوقیان و فاطمیان - شورش های قرامده در سرزمین های مختلف از جمله بحرین

پی اچ دی تست ، وب سایت تخصصی آزمون دکتری

صفحه ۸

141F

مجموعه دروس تخصصی

-۴۸

کدام گزینه در ارتباط با ادريسیان درست است؟

- (۱) موسی بن ابی العافی به درخواست خلیفه فاطمی از قتل عام ادريسیان در قلمه حجرالسر صرف نظر کرد.
- (۲) بزرگترین اشتباه حسن بن کنون ادريسی آن بود که به توصیه جدهاش کنزة، قلمرو ادريسیان را میان برادران خود تقسیم کرده بود.

- (۳) بربران اوری و شماری از مصمودان و صنهایجان در اوخر دوره ادريسیان که از سلطه فاطمیان بر مغرب دور بیمناک بودند، امویان اندلس را به باری طلبیدند.

- (۴) ساکنان مغرب دور، از اقدامات ادريس دوم بر ضد بربران برغواطه و اخراج آنان از دشت‌های مغرب حمایت کردند، زیرا برغواطه کشاورزان و شهرنشیان را تحت فشار گذاشته و مالیات‌های سنگینی بر آنان تحمیل کرده بودند.

کدام گزینه در ارتباط با فاطمیان مصر و مغرب نادرست است؟ -۴۹

- (۱) تأسیس حکومت زیریان در مغرب به معنای پایان یافتن حکومت‌های عربی در مغرب و انتقال قدرت از اعراب به بربران مسلمان است.

- (۲) بلکین بن زیری پس از انتقال حکومت فاطمی از مغرب به مصر تمامی شروط معزّ را پذیرفت و به شرط تعیت کامل از فاطمیان اجازه یافت تا حکومت نیمه مستقل زیری را در مغرب پدید آورد.

- (۳) المعز فاطمی بر آن بود تا پیش از انتقال حکومت به مصر، مغرب را به چهvron علی بن حمدون واگذار کند، اما جعفر که از رؤسای بربران زناتی بود به دلیل کارشکنی زناتیان از پذیرش این مستولیت سر باز زد.

- (۴) پس از قتل ابو عبدالله شیعی، بربران کنامی در حمایت از فاطمیان دلسرد شدند، از این رو فاطمیان با هدف یافتن حامیان جدید به سوی بربران تلاکت از جمله زیریان گراش میدادند.

درباره حکومت فاطمیان کدام گزینه نادرست است؟ -۵۰

- (۱) ضعف خلافت و اختلاف مذهبی فاطمیان با حاکمان محلی شام موجب شد تا اقدامی در مقابله با هجوم صلیبیان نکنند.

- (۲) در دوره عزیز برای گسترش مذهب اسماعیلی کوشش شد و همه امور دولتی به دست مغربیان شیعی مذهب افتاد.

- (۳) قائم با تقویت ناوگان دریایی، روش تهاجمی پیش گرفت و به سواحل ایتالیا و فرانسه دست‌اندازی کرد.

- (۴) از عهد مستنصر قدرت فاطمیان در شام رو به ضعف نهاد.

کدام گزینه درباره پیکار مرج دایق درست است؟ -۵۱

- (۱) قانصوه جوان فریب خایریک حاکم حلب را خورد و به جنگ سلطان سلیم رفت.

- (۲) دو سپاه سلطان مملوکی و عثمانی در قلعه مرج دایق در جنوب حلب در سال ۹۲۲ ق رو به رو شدند.

- (۳) عثمانیان از سلاح‌های آتشین استفاده کردند و سلطان سلیم با خلیفه عباسی، متوكل، به ملایمت رفتار کرد.

- (۴) طومان بای که به قصد فریب سلطان سلیم و در واقع کمک به هم پیمان ایرانی خویش (صفویان) با سپاه خود به حلب رفته بود در جنگ با سلطان عثمانی شکست خورد.

کدام گزینه درباره حکومت والیان مصر نادرست است؟ -۵۲

- (۱) عرب‌های حوف در مصر بیشترین کمک را به والیان عباسی برای تثبیت قدرت کردند.

- (۲) اولین والی ترک ابوالصالح معروف به ابن ممدوح بود که با خشونت، امنیت را به مصر بازگرداند.

- (۳) شهر العسکر در شمال فسطاط توسط ابوعون ساخته شد و تا زمان طولونیان مقر حکومت مصر بود.

- (۴) عبدالعزیز بن مروان مسیحه ترین والی اموی مصر بود و طولانی‌ترین دوره ولایت بر مصر را داشت.

کدام کتاب درباره قراختانیان کرمان از اهمیت بسیاری برخوردار است؟ -۵۳

- (۱) تاریخ بنناکنی از شاؤود بن محمد بنناکنی
- (۲) مجمع التواریخ السلطانیه از حافظ ابرو

- (۳) مجمع الانساب از محمد بن علی بنناکنکارهای
- (۴) سمعط العلی للحضرۃ العلیا از ناصرالدین منتی کرمانی

کدام یک از کتاب‌های زیر مربوط به تاریخ مصر از آغاز فتح اسلامی تا ۸۷۲ ق است؟ -۵۴

- (۱) أبناء الغمر بائنا العمر

- (۲) التجوم الزاهره فى اخبار مصر و القاهرة

- (۳) المواقع و الاعتبار فى ذكر الخطط و الانمار

پی اچ دی تست ، وب سایت تخصصی آزمون دکتری

مجموعه دروس تخصصی

141F

صفحه ۹

- ۴۵ کدام مورخ مسلمان از منظر انسانی به تاریخ عمومی نگریسته است؟
(۱) طبری
(۲) یعقوبی
(۳) مسعودی
(۴) خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی
- ۴۶ کدام گزینه درست است؟
(۱) حکم اول مردی دادگر، نیک سیرت و درست کار بود و رابطه‌ای نیکو با فقهای برقرار کرد و کارها را با مشورت آنان سروسامان می‌داد.
(۲) عمرین حضنون با استفاده از اشتغال مندرین محمد اموی به مشکلات داخلی، مولدون را به نام خلفای فاطمی به همکاری و همراهی فراخواند.
(۳) علاء بن مغیث یخصبی از سران مردم باجه بود و به شرط دریافت مشتور امارت بر اندلس از منصور عباسی و بنا بر ترغیب وی بر ضد هشام اموی سر به شورش برداشت.
(۴) مستاجی زمین‌های اندلس، انجام اصلاحات گسترده اداری، ایجاد پل مشهور قرطبه بر روی وادی الكبير و سلطه بر منطقه سپتمانیا از اقدامات مهم سمح بن مالک خوانانی در دوره والیان بود.
- ۴۷ در تحلیل آثار «کیهان نگاری» که در قرون ششم تا هشتم نمونه‌هایی از آن در جهان اسلام بدیدآمد و نمونه کامل آن را می‌توان در اثر زکریای قزوینی در قرن هفتم دید، کدام گزینه نادرست است؟
(۱) این دسته از آثار، نمونه‌های روش از نوشه‌هایی است که نمایانگر دوران انحطاط علم است و به رغم معلومات فراوان و گسترده‌طلب تازه یا نظریه‌ای نو ندارد.
(۲) این گونه از آثار، به منزله دایرة المعارفی است که در آن از جهان‌شناسی گرفته تا موضوعاتی نظیر تجوم، جغرافیا، کائی‌شناسی، گیاه‌شناسی، و جانور‌شناسی سخن به میان آمده است.
(۳) علوم زمانه در این نوع از آثار، به زبان ساده و منظم بیان گردیده و در قالب ادبیات عامه پسند برای استفاده همگانی و به قصد نشان دادن بستگی میان دو عالم علوی و سفلی عرضه گردیده است.
(۴) این دسته از آثار در پی اشاعر جامعه علمی از فعالیت‌های تخصصی ظهور گردند و نویسنده‌گان این آثار ضمن تلحیص و اقتباس از دستاوردهای علمی اسلام خود، علوم زمانه را به صورت فشرده و دقیق همراه با نوآوری‌ها و نظریه‌های جدید عرضه کرده‌اند.
- ۴۸ درباره «تحول کلی علم و تکنولوژی در تمدن اسلامی» کدام گزینه نادرست است؟
(۱) آهنتگ پیشرفت علمی مسلمانان از قرن پنجم تا دهم تا حدی کند شد، ولی هرگز متوقف نشد و یا به انحطاط نگرایید.
(۲) رشد علمی و تکنولوژیکی مسلمانان تقریباً از قرن پنجم متوقف و از قرن هفتم به بعد رو به انحطاط رفت.
(۳) نوآوری‌های علمی مسلمانان مخصوصاً از قرن ششم تا دهم در تکنولوژی و کاربردی گردن علوم جلوه‌گر شد.
(۴) نخستین مرحله در تحول علوم اسلامی، دوره انتقال و جذب بود که به ظهور علم اسلامی انجامید که به دنبال آن با وفور نوآوری‌های علمی مواجه می‌شویم.
- ۴۹ کدام گزینه درباره «جانور‌شناسی اسلامی» نادرست است؟
(۱) این سیاست بخش عمده‌ای از کتاب شفای خود را به جانوران اختصاص داده و در آن مخصوصاً از روان‌شناسی و فیزیولوژی جانوران سخن گفته است.
(۲) در کتاب «الحيوان الکبری» دمیری (قرن هشتم) رده‌بندی جدیدی از جانوران لرائه شده و در آن صرفاً به نام و فیزیولوژی و زیستگاه جانوران پرداخته و وارد مباحثت دینی مربوط به حیوانات نشده است.
(۳) از قرن چهارم به بعد گنجیته عمده اطلاعات جانور‌شناسی، آثار فلسفی بوده است. یکی از رساله‌های اخوان الصفا به جانوران اختصاص دارد که در آن به جایگاه جانوران در سلسله مراتب وجود و تیز طبقه‌بندی جانوران بر اساس ملاک‌هایی همچون تعداد حواس و راه‌های تولید مثل و محل زندگی پرداخته شده است.
(۴) برجسته‌ترین نویسنده معتلزی که در جانور‌شناسی کتاب نوشه جاگذشت است وی در کتاب «الحيوان» همه اطلاعات در دسترس بیش از خود، اعم از منابع عربی، فارسی و نیز یونانی را مورد استفاده قرار داد و جانور‌شناسی را به صورت یکی از شاخه‌های تحقیقات دینی درآورد، بی‌آنکه از ملاحظات علمی غافل بماند.

پی اچ دی تست ، وب سایت تخصصی آزمون دکتری

مجموعه دروس تخصصی

141F

صفحه ۱۰

-۵۰-

کدام گزینه درباره «جغرافیای بحری مسلمانان» نادرست است؟

- (۱) محور بحث در کتاب «الفوائد فی اصول علم البحار و القواعد» اثر ابن ماجد، جغرافیای دریای مدیترانه و دریای اژه است.
- (۲) سلیمان مهری در «العمدة» و سید علی رئیس در «المحيط» پیشتر به جغرافیای اقیانوس هند و دریای سرخ پرداختند.
- (۳) در کشف دماغه امید نیک، پرتوالی‌ها از فن دریانوردی مسلمانان و بویژه از راهنمایی ابن ماجد، دریانورد مسلمان، استفاده کردند.

- (۴) کتاب «بحریه» در اطلس دریایی و «اطلس عالم» پیری رئیس، قبودان عثمانی را می‌توان نقطه اوج نقشه‌نگاری اسلامی تا قرن دهم هجری دانست.

کدام گزینه درباره «جغرافیای تاریخی رودخانه کارون» درست است؟

-۵۱-

- (۱) کارون که در نزهه القلوب از آن به دجیل تستر تعبیر شده از کوههای لر بزرگ سرچشمه گرفته و به رودخانه دزفول می‌پیوندد و پس از یکی شدن با رود کرخه یا رود شوش به سمت اهواز رفته و به خلیج فارس می‌رسد.

- (۲) کارون که در منابع کهن به همین نام و نیز دجیل خوانده شده، از کوههای کوهنگ سرچشمه گرفته و پس از عبور از دزفول، شوش و شوشتار به اهواز می‌رسد و آب آن پشت شادروانی که در نزدیکی اهواز روی آن بسته شده جمع و برای مصارف کشاورزی پخش‌های خاوری و باختری اهواز استفاده می‌شد.

- (۳) کارون که در منابع کهن به نامهای دجیل اهواز، دجیل تستر و دجله عوراء (دلجه کور) نامیده شده، از کوههای زردکوه سرچشمه گرفته، پس از طی مسیری طولانی به اهواز می‌رسد و از آنجا به سوی تستر جریان یافته و آب آن در پشت شادروان ساخته شده در عهد ساسانی جمع و برای آبیاری اراضی و باغات منطقه هدایت می‌شود.

- (۴) کارون که در منابع کهن «دجیل اهواز» خوانده شده است، از کوههای لرستان سرچشمه گرفته و پس از طی مسیری طولانی و پریچ و خم به تستر می‌رسد و در آنجا به دو شعبه تقسیم می‌شود و سپس در عسکرمکرم به هم می‌پیوندد و پس از الحاق به رودخانه جندی‌آبیور به سمت اهواز جریان می‌یابد و سرانجام به خلیج فارس می‌رسد.

-۵۲-

کدام گزینه درباره ولايت فارس نادرست است؟

- (۱) کرسی کوره اصطخر شهر قدیمی «پرسپولیس» بود و بزد و شهرهای نواحی آن در فرون میانه اسلامی از اعمال و توابع این کوره بود.

- (۲) ولايت فارس در دوره اسلامی به تأسی از تقسیه‌بندی ساسانیان به پنج کوره اردشیر خرّه، شاپور خرّه، ارجان، اصطخر و دارابجرد تقسیم شده بود.

- (۳) کوره دارابجرد در قسمت خاوری ولايت فارس قرار داشت که بعدها به ایالت شبانکاره معروف و از ولايت فارس جدا گردید.

- (۴) شهر شیراز از زمان ساسانیان کرسی کوره اردشیر خرّه بود که در فرون اولیه اسلامی ابتدا شهر شاپور و سپس شهر گور (فیروز آیاد بدی) جای آن را گرفت و سپس در قرن چهارم در عهد عضدالدوله اهمیت سابق خود را بازیافت و مجدد کرسی کوره اردشیر خرّه گردید.

کدام گزینه نادرست است؟

-۵۳-

- (۱) در شام خطوط کوفی در کتابت قرآن کبار گذاشته شد و به جای آن خطوط ریز و ظریف نسخ اتابکی مورد استفاده قرار گرفت.

- (۲) احوال و ریحانی دو خوشنویس برجسته عهد عباسی اند که هر یک روش و سبکی تازه در هنر خوشنویسی ابداع کردند.

- (۳) قطبة المحرر از خوشنویسان برجسته عهد اموی است که سبک و روش وی خوشنویسان عهد عباسی را تحت تأثیر قرار داد و تا سال‌ها آن را بدون تغییر به کار می‌بستند.

- (۴) خط مقوّر و مبسوط از انواع خط حیری است. در این میان خط مقوّر که همان خط نسخ قدیم است، مورد استفاده زیدین ثابت در نگارش قرآن کریم بود.

پی اچ دی تست ، وب سایت تخصصی آزمون دکتری

صفحه ۱۱

۱۴۱F

مجموعه دروس تخصصی

-۵۴

کدام گزینه درست است؟

۱) پهنه‌گیری از ترکیب رنگها و بیان حالات مختلف درونی انسان و امضاه کردن آثار هنری از ویژگی‌های مکتب نگارگری عثمانی است.

۲) واقع‌گرایی در مناظر طبیعی و آراستن کتب تاریخی با نگارگری و تصویر حیوانات افسانه‌ای و جنگجویان، از ویژگی‌های مکتب نگارگری سلجوقی است.

۳) مهارت در بیان حالات واقعی افراد و گروه‌های مردم، دقت در ترسیم ریشه‌کاری‌های لباس‌های زیباف و انواع گل‌ها و گیاهانی که مردم در خانه‌ها و باغچه‌های خود می‌کاشند و کاربست تصاویر در آثار علمی و ادبی از ویژگی‌های مکتب نقاشی بغداد است.

۴) کتاب آرایی شاهنامه و تصویرسازی در آثار شاعران و عارفان بر جسته ایران و استفاده فراوان از مناظر مملو از گل و گیاه و پدیده‌های طبیعی از ویژگی‌های مکتب نقاشی مغولی هند است.

-۵۵

در کدام یک از انواع تاریخ نگاری اسلامی، اخبار تاریخی و فرهنگی و علمی ضبط و تدوین شده، با حدیث پیوند دارد؟

۱) فرهنگ‌نامه‌های تاریخی ۲) طبقات ۳) سیره و مغازی ۴) جوامع حدیثی

-۵۶

کدام گزینه در نشان دادن تأثیر اصل خلافت در تاریخ نگاری اسلامی درست است؟

۱) خلافت محور اصلی تنظیم و تدوین آثار تاریخی مورخان مسلمان بوده است.

۲) عدم اعتقاد به مقام خلافت محور تاریخ نگاری سیاسی در اسلام بوده است.

۳) تاریخ‌نگاری سیاسی اسلام بر محور خلافت از نیمه اول قرن دوم هجری پدید آمد.

۴) همه آثار سیره و تواریخ دودمانی و خاندانی و دیوان‌الاری بر محور اصل خلافت تألیف شده است.

-۵۷

کدام گزینه درباره «التابقه علی ذوى الاتساب» نادرست است؟

۱) نقابت به دو نوع عام و خاص تقسیم می‌شود و علم و اجتهاد در نقابت خاص از شروط احراز این منصب نیست.

۲) نقابت به دو نوع نقابت عباسی و نقابت طالبی تقسیم می‌شود و رأی و نظر هر یک از این دو بر ذوى الاتساب دیگری نافذ است.

۳) نقیب در نقابت عام، علاوه بر وظایف نقابت خاص، حق داوری و اقامه حدود را نیز دارد و علم و اجتهاد نیز شرط احراز این منصب است.

۴) نقیب در نقابت خاص وظایفی بر عهده دارد که اهم آن در ارتباط با حفظ نسب، شؤون اجتماعی و امور مالی ذوى الاتساب است.

-۵۸

کدام گزینه درباره صدور اجازه یا گواهی‌نامه برای روایت کتاب درست است؟

۱) نخست توسط قراء پدید آمد و کهن‌ترین اجازه موجود مربوط به عاصم برای حفص در نیمه اول قرن دوم هجری است.

۲) نخست توسط محدثین صورت گرفت و کهن‌ترین اجازه موجود مربوط به حمیری مؤلف قرب الاستناد برای ابوعامر سعید بن عمر در ۳۰۴ ق است.

۳) نخست توسط پزشکان رواج یافت و کهن‌ترین اجازه موجود مربوط به سنان بن ثابت برای فرزندش ثابت در ۳۲۵ ق است.

۴) نخست توسط سیره‌نگاران پدید آمد و کهن‌ترین اجازه موجود مربوط به بکانی برای ابن هشام مؤلف السیرة النبویه در اواخر قرن دوم هجری است.

-۵۹

چرا مدرسه سازی پس از خواجه نظام الملک به سرعت در سرزمین‌های اسلامی گسترش یافت؟

۱) حفظ قداست مساجد و پرهیز از مناظره و مجادله علمی

۲) کارکرد آموزشی مساجد کم رنگ شده بود.

۳) مقابله فرهنگی صاحبان دین و دولت با رقبیان و مخالفان خود

۴) حکومت‌ها و بیرون مذاهب، مدرسه را بهترین نهاد برای تحقق اهداف خود بافتند.

پی اچ دی تست ، وب سایت تخصصی آزمون دکتری

صفحه ۱۲

141F

مجموعه دروس تخصصی

کدام گزینه درست است؟ -۶۰-

- ۱) در خلافت مستعصم عباسی سلطان محمد خوارزمشاه به قصد براندازی عباسیان با لشکری گران رهسپار بغداد شد.
- ۲) وزیر و مشاوران دیوانی مستعصم عباسی مخالف اطاعت او از هلاکوخان مغول بودند و او را مجبور به جنگ با هلاکو کردند.
- ۳) خلیفه عباسی الناصرلین برای باز پس گیری بیت المقدس از صلیبیان به حمایت سیاسی - نظامی از صلاح الدین ایوبی پرداخت.
- ۴) در خلافت مستعصم عباسی، مؤیدالدین ابن العلقمی قمی شیعی عهددار وزارت، و به دلیل حمایت ابوبکر پسر مستعصم از اهل سنت بغداد از خلیفه ناراضی بود.